

55/52

" Grønlands Kommando gennem

" de fire første aar "

Afh. d. 15-11-1855.

4

MARINEATTACHÉEN
KONGELIG DANSK AMBASSADE
2328 MASSACHUSETTS AVENUE, N. W.
WASHINGTON 8, D. C.

Telegram adresse:
DANAVAL WASHINGTONDC
Telefon: DUpont 7-3283

LB. NO. 556.

J. NO. F.2.a/1.

28 nov 1956.

BILAG MÆRKET FORTROLIGT

Til Søe-Lieutenant-Selskabet.
Emne: Foredrag afholdt af kommandør F.H. Kjølser.
Ref.: Søe-Lieutenant-Selskabets skrivelse af 10/10 1956.
Bilag: Fortroligt foredrag: "Grønlands kommando gennem de fire første år".

Hoslagt tilbagesendes ovennævnte bilag efter endt cirkulation i USA.

I marineattacheens fravær:

Erik Rasmussen.

FORTROLIGT

Kommandør J.H.J.Jegstrup.
Nordsøens og Kattegats marinekommando.
Frederikshavn, den 24.juli 1956.

Hermed 1 bilag med 2 underbilag.

Til hr. kommandørkaptajn H.Rømeling, KGM,
hr. kaptajnløjtnant P.O.E.Rasmussen, NMK.
hr. orlogskaptajn T.K.Pedersen, BFT.
hr. kaptajnløjtnant H.E.Sehorst, BFT.
hr. kaptajnløjtnant H.Jensen, BFT.
hr. kommandørkaptajn S.O.Franck, NMK.

hvert. Dato.

7/8

7/8

*8/8 - 1. Division
skrivt. "8*

*9 aug. J. Jensen
del. 15/8.*

Bilag: Søe-Lieutenant-Selskabets skrivelse af 19/7 1956 med
2 underbilag, nemlig
a) Foredrag "Personelproblemer i Søværnet". Til tjeneste-
brug.
b) Foredrag "Fremstilling af en mine - en tankes virke-
liggørelse". Fortroligt.

I henhold til Søe-Lieutenant-Selskabets vedlagte skrivelse
tilsendes hoslagt de denne skrivelse vedlagte 2 foredrag til gennem-
syn af ovennævnte søofficerer som medlemmer af selskabet.

Efter endt afbenyttelse udbedes nærværende skrivelse med
bilag og underbilag tilbagesendt hertil.

J.H.J.
J.H.J.Jegstrup.

Tilbagesendes

Søe-Lieutenant-Selskabet,
Overgaden o.V. 60,
København K.

efter endt observation af Selskabets medlemmer i Frederikshavn.

NORDSØENS OG KATTEGATS MARINEKOMMANDO.
Frederikshavn, den 16. august 1956.

J.H.J.
J.H.J.Jegstrup.

København K., den 19/7 1956,

Themed 2. Viley.

20/7-56 / H. H. J.

H. Kommandør J. H. J. Jepsstrup.

Samme titlendes udvalgt et foredrag om
"Fremstilling af en Mine - En Tankes Virkeliggørelse" afholdt i
Søe-Lieutenant-Selskabet af Kaptajnlotjnant P. Wismé-Tolovj den
6/12 1955 og et foredrag "Personelproblemer i Søværnet" afholdt af
Kaptajnlotjnant Eggert Petersen den 14/2 1956 samme sted. H.
Kommandøren anmodes om efter Observation at lade Foredragene
cirkulere blandt de af Selskabets Medlemmer, der gør Tjeneste ved
Nordøens og Kattelys Marinekommando. Idet jeg ønsker Edes en
god Sommer, sendes jeg mine bedste Hilsener. Din hengivne

H. H. J.
Stikulaefor

Søe-Lieutenant-Selskabet

P. S. Jeg vil stille om Drangtofortel is underlygt Nordøens
og Kattelys Marinekommando, men H. Kommandøren bedes
ogse lade Foredragene cirkulere blandt Selskabets Medlem-
mer des. Efter medl. Cirkulation bedes de returneret til
mig.

Grønlands kommando gennem de fire første år.

Fortroligt.

Foredrag i Sø-Lieutenant-Selskabet
af
kontreadmiral F. H. Kjølsen

Bilag: 2 organisationskemaer, 1 kort over Grønland.

Ved forskellige lejligheder har jeg modtaget opfordringer fra vort højt-
serede selskabs bestyrelse om at meddele selskabet noget om Grønlands kommando.
I de fire år, jeg har haft denne kommando, har det desværre hidtil ikke været mig
muligt at kunne imødekomme denne anmodning, hvor gerne jeg end ville; thi de få
gange jeg i den tid har besøgt København i tjenstlig anledning har været blokket
op af møder og konferencer, således at den tid, der kræves for at udarbejde og
at holde et foredrag, ikke har været til disposition.

Da interessen og behovet for at høre noget om denne vor fjerne kommando
utvetydig - og heldigvis - forelå og stadig foreligger, holdt orlogskaptajn
Heisterberg-Andersen imidlertid et fortrinligt foredrag herom i sin tid i sæsonen
1952/53, efter at han sammen med forsvarschefen og nogle andre officerer havde *besøgt*
GLK - som Grønlands kommando hedder i forkortelse - i sommeren 1952, ligesom jeg
nu efter min fratreden som CHGLK med glæde har efterkommet selskabets formand's
anmodning, om at meddele SLS lidt om Grønlands kommando igennem de fire år.

Jeg vil i dette mit foredrag beflitte mig på ikke at gentage, hvad orlogs-
kaptajn Heisterberg-Andersen allerede har fremdraget, men henviser hertil og for-
søge at supplere dette og belyse den udvikling, der har fundet sted i årenes løb,
idet jeg med vor høje formands samtykke - må bede mine tilhørere i aften at be-
trakte dette mit foredrag som FORTROLIGT af hensyn til emner, der på visse om-
råder tangerer militære oplysninger, der er klassificeret.

Grundlaget for oprettelsen af Grønlands kommando var, at den danske regering
den 27/4 1951 afsluttede en overenskomst om forsvaret af Grønland, idet begge magter
herved gik med på visse gensidige forpligtelser i henhold til "Den Nordatlantiske
Traktat", som det erindres, Danmark underskrev i Washington den 4/1 1949 sammen med
11 andre stater, og som havde til formål gennem et gensidigt-virkende sikkerheds-
system at bevare freden og forebygge en altødelæggende tredje verdenskrig.

Allerede i min tjeneste som marineattaché ved vor ambassade i Washington

umiddelbart efter anden verdenskrigs afslutning, kom jeg første gang til at beskæftige mig med ophevelsen af den såkaldte "Kauffmann-traktat" af 9/4 1941, som sikrede os Grønland på et tidspunkt, hvor vi intet forsvar havde her, og Tyskland havde okkuperet Danmark. Senere da NATO's militærpolitiske struktur skulle udformes, blev jeg leder af den danske delegation ved Atlantpagtens Nordatlantgruppe, hvilket igen førte til, at jeg efter min hjemkomst blev militært medlem af delegationen til udarbejdelse af Grønlandsoverenskomsten af 27/4 1951. Forhandlingerne om denne forsvarsoverenskomst var ret vanskelig at gennemføre, og den blev iøvrigt i sin endelige form senere anvendt som skabelon for andre lignende bilaterale forhandlinger imellem USA og andre magter om bacefaciliteter ^{m. v.} M. V. indenfor andre nationers territorium.

Uden her at komme nærmere ind på enkeltheder, fastslog Grønlandsoverenskomsten for det første Danmarks suverænitet over hele Grønland, endvidere at der på forsvarsområderne på Grønland, som Danmark og USA gensidig enes om at opretholde, skal føres begge landes nationsflag, samt at den øverstkommanderende på Grønland, d. v. s. CHGLK, kan krytte forbindelsesofficerer til de forsvarsområder, hvor Amerikanerne har kommandoen, ligesom Amerikanerne kan gøre det samme på danske forsvarsområder.

Som bekendt findes der tre af den første kategori, nemlig Narsarssuak Air Base eller NAB, i syd-vest Grønland, Sondrestrom Air Base eller SAB midt på vestkysten og Thule Air Base (TAB) på nord-vestkysten (se Grønlandskortet) og herover vajer såvel Dannebrog som Stars and Stripes ligesom GLK har en forbindelsesofficer hvert sted.

Derimod findes der som bekendt ingen danske "forsvarsområder" idet den under krigen af USA anlagte Navy base Grønnedal på nærmere fastsatte betingelser bl.a. vedrørende den juridiske ejendomsret til det på Grønnedal værende materiel m.m., overgik til Danmark som ren dansk marinstation, hvorover kun dansk flag vajer, men således at den kan overgå til at blive fælles forsvarsområde, dersom Danmark ikke skulle have råd eller evne til at opretholde den som nationalt område.

Dette er i hovedtrækkene, hvad vi opnåede som følge af forsvarsoverenskomsten, der ganske vist, det må indrømmes nu, tilsigtet eller ei, skal være usagt, på et punkt pådsede de os i nogen grad ved at de amerikanske styrker på forsvars-

områderne på Grønland ikke blev NATO styrker, men nationale amerikanske styrker tilhørende USAF, hvilket ingen havde tænkt sig, men måske set fra amerikansk synspunkt kan indebære visse militærpolitiske fordele, men til gengæld, som jeg straks skal vise, skabte meget indviklede kommandoforhold for CHGLK eller Island Commander Greenland, som hans NATO-titel er.

Som følge af denne overenskomst blev da Grønlands kommando oprettet den 1' august 1951 med mig som chef for denne kommando og for Grønlands marine-distrikt, der afløste det i 1946 oprettede og nu nedlagte "Grønlandske marinekommando". Det danske orlogsflag højstes derfor første gang på Grønmedal den 10. august 1951 med en dansk orlogskaptajn som chef, samtidig bestemtes Grønmedal til at være hovedkvarter for Grønlands kommando.

Den 15. august 1952 udnævnes CHGLK derpå efter forhandlinger med den danske forsvarschef og SACLANT på Keflavik i Island i sommeren 1952 til "Island Commander Greenland" (eller Iscom Greenland) og underlagdes ved instruks af 9' august 1952 eller "Terms of reference" den 1 april 1952 oprettede øverstkommanderende for de allierede NATO-styrker i atlantehavsområdet (SACLANT), der som bekendt skal sikre forbindelseslinierne over det nordatlantiske ocean imellem det vestlige kontinent og Europa i krig, og direkte den under SACLANT oprettede kommando CINCWESTLANT, der i fredstid er chef for "USN Atlantic Fleet" og atlantekommando, og som i realiteten er den samme person, for tiden den amerikanske admiral Jerauld Wright.

I CINCWESTLANT's "Terms of reference" fastsettes Iscom Greenlands krigsopgaver til at omfatte, som det hedder:

- 1) "Local defense of Greenland" samt
- 2) "Provision facilities and logistic support to the Allied Command Atlantic forces to the fullest extent of capabilities",
og i fredstid: At planlægge og forberede alt dette.

På denne måde er Grønland altså nu ikke alene forsvaret af Danmark og USA i forening, men har desuden atlantpagten med alt, hvad dette indebærer bag sig.

Hvad de styrker angår, der vil blive stillet til Iscom Greenlands rådighed, består disse dels af nationale danske styrker, som er stillet til

rådighed af danske militære myndigheder, og dels sådanne som i krig måtte blive tildelt ham på grundlag af situationen.

Disse sidste vil i realiteten generelt omfatte:

- 1) Søstyrker fra CINCWESTLANT, der i krigstid underlægges Iscom Greenland til havneforsvar og kystkonvoytjeneste. Hertil er foreløbig fra Iscom Greenlands side opstillet minimumskrav på nogle mindre destroyere og større patruljefartøjer fortrinsvis til forsvar af Arsukfjorden og Grønnedal, som af NATO karakteriseres som "Emergency convoy anchorage".
- 2) Sø- og luftstyrker fra CINCWESTLANT, der på Iscom Greenlands anmodning til CINCWESTLANT, udfører rekognosceringsopgaver på og udfor østkysten af Grønland; og i krigstid kan deltage i forsvaret heraf.
- 3) Amerikanske luftstyrker, der er baseret på forsvarsområderne i Grønland, hovedsagelig på Thule Air Base, og som ligeledes på anmodning af Iscom Greenland afhængig af den taktiske situation kan indsettes overalt på Grønland.
- 4) Andre styrker, der på Iscom Greenlands anmodning til CINCWESTLANT kan indsettes ligeledes afhængig af den strategiske og taktiske situation.

Det fremgår altså heraf, at NATO dels ikke agter at stationere disse styrker permanent på Grønland, med undtagelse af de under 1) og 3) nævnte styrker, dels ikke kan have dem permanent allokeret og stående klar til disposition i Grønland i en bestemt garnison udenfor Grønland, hvilket begge dele er særdeles rigtigt set ud fra almindelige strategiske principper nemlig, at man ikke kan være lige stærk overalt.

Iscom Greenland er desuden beordret til at opretholde nær forbindelse med allierede NATO-styrker i Canada samt med "Northeast Air Command" - eller NEAC - i New Foundland, under hvilken kommando de amerikanske flyverstyrker på Grønland hører, samt til at koordinere sine forsvarsplaner med disse myndigheder, idet det bemærkes, at det forudsættes, at jordluftforsvaret ~~og~~ samt til dels havneforsvaret af forsvarsområderne under US kommando påhviler de amerikanske styrker.

For at anskueliggøre dette, samt belyse Iscom Greenlands Kommando-organisation indenfor NATO, beder jeg mine tilhører nu betragte venstre side af

diagrammet på organisationsplan nr. 2; idet det erindres:

- at Iscom Greenland har et dobbelt ansvar for Grønlands forsvar, dels overfor Danske nationale autoriteter i henhold til sin instraks som CHGLK - som jeg straks skal vende tilbage til - og dels overfor CINWESTLANT i henhold til dennes ovennævnte "Terms of reference".
- at CINWESTLANT er den NATO-chef, som er ansvarlig overfor SACLANT for forsvaret af hele det område i hvilket Grønland er beliggende.
- at CINCEASTLANT gennem "Iscom Greenland" er ansvarlig for farvandede øst for Grønland og derfor sender efterretningsmeddelelser herfra til "Iscom Greenland" og udfører luftrekognoscering over samme farvande.
- at EINCNE er en US National kombineret kommando udenfor NATO, som bl. a. har ansvaret for, forsvaret af de tre forsvarsområder i Grønland i forbindelse med Iscom Greenland.
- at COMCANLANT, som en canadisk NATO kommando som overfor CINWESTLANT er ansvarlig for den såkaldte "Subareas" i den del af Vestatlanten, der støder op til grønlandske farvande.
- at COMAIRCANLANT er det samme for luftområdet over den del af Vestatlanten, der støder op til grønlandske farvande.

(Gennemgå organisationsplan nr. 2.)

Dersom man nu med nogen grund ville spørge, hvad der menes med udtrykket "Local defence", må vi springe helt frem til den 17. februar 1955, thi så lang tid tog det inden de politiske og militære myndigheder i Danmark og USA fandt ud heraf og kunne bemyndige Iscom Greenland og CINWESTLANT til i ~~(SAC)~~ Norfolk VA at underskrive overenskomsten mellem den danske forsvarschef og SACLANT om ansvarsfordelingen i krigstid mellem CINWESTLANT og Iscom Greenland.

Denne overenskomst fastslår nemlig følgende definition af "lokal forsvar af Grønland", som omfatter følgende:

- (a) Havneforsvar som er det sømilitære forsvar af havne og inkluderer heri forsvarsforanstaltninger imod angreb af ubåde, fra styrker ført frem af ubåde, eller fra lette overfladefartøjer, samt fjendtlige minelægningsoperationer. Sådanne forsvarsforanstaltninger består i overflade-

patruljer til beskyttelse af havne og havneindløb, mineudlægning, minestrykning, etablering af varslingsanlæg og forholdsregler til havnekontrol.

- (b) Kyst-patroljering, som omfatter beskyttelse af havneanduvninger samt kystfarvande.
- (c) Kyst-forsvar til beskyttelse imod amfibieangreb eller angreb fra ubåde.
- (d) Luftforsvar, d. v. s. forsvar imod luft- og luftbårne angreb, samt endelig
- (e) Forsvar mod sabotage.

Som det fremgår heraf, er "Lokalforsvar", som det defineres af NATO for Grønlands vedkommende, af udpræget sømiliter karakter, således at de forsøg, der er gjort fra visse myndigheders side, der ikke kender forholdene, på at CHGLK skulle være andet end søofficer har vist sig ganske uholdbare, hvilket man derfor nu må haabe vil finde klart udtryk ved en kommende revision af forsvarsloven.

GLK's nationale opgaver har hidtil været skitseret op i en af EMN udstedt midlertidig instruks for CHGLK, der imidlertid er udstedt den 28. september 1951, altså medens GLK endnu lå i støbeskeen, og udover at den fastslår CHGLK's kommando-område til sø og landterritoriet samt luftrummet over Grønland, i det store og hele er uanvendelig nu, hvorfor GLK da også har indsendt forslag til en ny og tids-svarende redigering heraf, men indtil denne foreligger, skal jeg indskænke mig til at gennemgå skema nr. 1, der viser GLK's organisation som national kommando.

(Gennemgå skematisk oversigt nr. 1.)

Hvad de nationale styrker, som er opført på skemaet, angår, og som GLK disponerer over både i fredstid og i krigstid og har fuld kommando over, findes der kun følgende :

Fra søværnet : 4 orlogskuttere, hvoraf de to er meget gamle, 2 små inspektionsmotorbåde, samt den sømiliterære besætning på MAS Grønne-dal.

Fra flyvevåbnet : 2 luftgrupper a et catalinaluftfartøj delvis med jordpersonel, som imidlertid desværre begge er forældet og står foran kassation, hvilket materielmæssigt altså er FLV's indsats i Grønlands forsvar.

Fra hæren : Den militære slædepatrulje SIRIUS der afpatroljerer

Grønlands østkyst fra nordøstrundingen til Kong Oscars fjord, og som består af personel fra hæren.

Udover dette er der fra dansk national side kun foreløbig påtænkt at afgive HEJMDAL til GLK, således at man jo med nogen ret kan sige, at Danmark slipper billigt fra Grønlands forsvar og er berettiget til at betegne Danmarks indsats i Grønlands forsvar som nærmest "symbolsk" dersom man kun dømmer ud fra disse styrkers omfang. Dette er også grunden til, at jeg her har nævnt Iscom Greenland's NATO organisation først, thi havde vi ikke den, så det mildest talt trist ud med Grønlands forsvar, noget andet er, at man ikke her må glemme den rolle som GLK bl. a. gennem sine forbindelsesofficerer på forsvarsområderne spiller som militært informationsorgan for den danske regering overfor USA's enorme militære indsats i Grønland, som man ellers ville have meget vanskeligt ved at være a jour med.

For ikke at gøre dette foredrag for bredt, må jeg nu forbigå visse almindelige strategiske betragtninger om Grønland, som også må forudsættes bekendt for selskabets medlemmer og springe lige til det afsnit, der i operationsplan kaldes for "Fjendens sandsynlige aktion".

På grund af Grønlands umådelige størrelse, som klodens største ø, de vanskelige sejløds- og transportproblemer i forbindelse med meteorologiske forhold, vil en fjendtlig angrebsoperation i stor stil mod Grønland være usandsynlig. I alle fald må en sådan operation først indledes med og forudsætte erobring af Island i forbindelse med dennes omdannelse til en fremskudt fjendtlig angrebsbase. Sovjets operationer mod Grønland må derfor indskrænkes til:

- (1) Landsætning af mindre styrker af overfladeskibe, ubåde eller luftfartøjer, "commandoraid's" efter sabotage ført ind mod allierede etableringer i Grønland.
- (2) Landsætning af mindre styrker på samme måde, til oprettelse af radio- eller vejrstationer på isolerede steder, særlig på østkysten, i Nordgrønland eller på indlandsisen.
- (3) Mineudlægning ved anduvningen af forsvarsområderne og Arsukfjorden med Grønmedal og Ivigtut, hvilket dog er mindre sandsynligt grundet på de store vanddybder og isforholdene.

(4) Pludselige raids med artilleriild fra ubåde imod sårbare punkter i land f. eks. tankanlæggene og radiostationer i ~~Grønland~~ Grønmedal, på forsvarsområderne og ved vejrstationerne, hvoraf der er 28 langs hele kysten.

(5) Luftbombning af forsvarsområderne og Grønmedal.

Forudsættes dernæst,

at fjendtlighederne kan bryde ud uden varsel eller i bedste fald med et kortere forspil med forværring af den internationale politiske situation, samt at de til Iscom Greenland tildelte styrker vil være under CHGLK's "Operational control", og

at bl. a. "Naval control of shipping" og eskortering af transatlantiske konvojer straks kan påbegyndes, vil Iscom Greenland's operationsområder i hovedsagen komme til at omfatte følgende :

- (1) Luftbeskyttelse.
- (2) Minestrygning.
- (3) Luftrekognoscering.
- (4) Offensivt operationer mod fjendtlige landsatte styrker.
- (5) Havneforsvar.
- (6) Beskyttelse af skibsfarten, konvojer i territoriale farvande.
- (7) Kystfarvands patruljering.
- (8) Kontrol med fiske-skibe samt
- (9) sø- og luftredningsaktioner.

Rent generelt og uden at gå i detaljer vil dette kunne udføres af Iscom Greenland ved for punkt 1' vedkommende, "Luftbeskyttelse", at indsette de allierede luftstyrker fra forsvarsområderne, ved antiluftskytts på stedet, ved lokal camouflager og positiv luftbeskyttelse.

For punkt 2' vedkommende "Minestrygning" at stryge de relativ få farvandsafsnit i Grønland, hvor miner kan lægges på grund af de store vanddybder de fleste steder.

For punkt 3' vedkommende "Luftrekognoscering" må dette udføres af de allierede luftstyrker på Iscom Greenlands anmodning, såvel på øst- som vestkysten og over konvojruterne.

Punkt 4 "Offensive operationer" inbegræb af Grønmedals militære besætning

og forsvar, af den militære skedepatrulje SIRIUS på østkysten, eller af andre styrker som Iscom Greenland anmoder om at få indsat.

Vedrørende punkt 5 "Havneforsvar" kan følgende betragtninger gøres :

Fjendtlig aktion mod havne kan forventes indskrænket til angreb på følgende steder :

Thule Air Base.

Søndrestrøm Air Base.

Marinestationen Grønmedal som hovedkvarter for GLK.

Kryolitminen Ivigtut .

Narsarsuaq Air Base samt

Godthaab som sæde for civiladministrationen og

Mestersvig Bly-mine på østkysten og

station Nord.

Heraf vil det med de til rådighed stående nationale stridskæfter kun være muligt at etablere et nødtørftigt forsvar af Grønmedal og i nogen grad Ivigtut, som jo ligger umiddelbart ved Grønmedal, idet det erindres, at forsvarsområderne har sit eget forsvar og skal forsvare sig selv.

For punkt 6' vedkommende, "Konvojer", deler dette sig i beskyttelse af henholdsvis Grønlands-konvojer eller de såkaldte "Greenland Section of Lane E Convoys" , som påhviler (~~COMNAVANT~~) COMCANLANT og COMAIRCANLANT i Halifax og kystkonvojer i grønlandske farvande til grønlandske havne, som er Iscom Greenlands ansvarsområde.

Hvad de øvrige punkter angår, patruljering, fiskeriinspektion og redningsforetagender angår, så taler disse mere eller mindre for sig selv.

Hvad forsvarsplanerne som helhed angår, må disse derfor omfatte henholdsvis :

- Arsuarfjordens ydre og indre forsvar.
 - Artilleriforsvaret af Grønmedal.
 - Havneforsvaret af Grønmedal og forsvarsområderne.
 - Observationstjeneste og havnekontrol rundt hele Grønlands kyst.
 - Vejrstationernes forsvar.
 - Fyrbelysningens slukning og tænding i krig.
 - Camouflage og plan for lokale tilintetgørelser af bygninger og materiel.
- Endelig må der i Iscom Greenlands operationsplaner udarbejdes planer

for meteorologitjenesten, A.B.C.-krig, kommunikation og last but not least : "logistics" , hvilket jeg dog her som helhed skal indskrænke mig til at opremse for ikke at kompromittere den almindelige taletid i selskabet.

----- " -----

Jeg skal nu overgå til, hvad der i store træk er udrettet i de 4 år, at, at GLK hidtil har bestået og virket.

Foruden at man først har organiseret selve GLK's stab i fredstid, således som vist på plan nr. 2 , har man ved flere lejligheder ført forhandlinger med de forskellige NATO-myndigheder i USA og Canada samt andre allierede kommandoer, som er resulteret i den allerede omtalte instruks, og fastlæggelse af ansvarsområde for Iscom Greenland i krigstid, ligesom de planlæggende arbejder med alt hvad dertil hører for forsvaret for Grønland fornylig er resulteret i Iscom Greenlands Operationsplan nr. 1-55, der nu foreligger til approbation af rette vedkommende.

Dermed har man etableret og udbygget et fortrinligt samarbejde med de amerikanske kommandomyndigheder, som i følge forsvarsoverenskomsten findes på de tre forsvarsområder i Grønland, i særdeleshed med chefen på NAB, hvis Air Base kun ligger ca. 100 sm. i luftlinie fra Grønmedal, og som ved mange lejligheder hjælper os i særdeleshed med at afbøde manglerne ved vort alt for utilstrækkelige og dårligt udbyggede luftmateriel.

Således er der udvekslet besøg af CHGLK hos NATO-chefen, SACLANT og CINCWESTLANT i Norfolk og med den kommanderende amerikanske luftgeneral for NEAC i St. John's på New Foundland samt med "Flag officer Atlantic Coast" i Halifax, med hvem Iscom Greenland alle er beordret til at samarbejde med.

Disse besøg er atter returneret, således at diverse admiraler og generaler har aflagt genvisit på Grønmedal, som i forbindelse med talrige orlogsbesøg og besøg af mange danske overordnede myndigheder, ligefra majestæterne, som bærede Grønmedal med besøg i 1952 og forsvarschefen, viceadmiralen, departementchefer samt diverse ministre har givet de forløbne somre i Grønmedal et livligt og afvekslende præg.

At de repræsentative pligter for CHGLK ikke er helt små fremgår af, at CHGLK i de forløbne år har set gennemsnitlig noget over 300 gæster pr. år ved sit bord i Grønmedal, forøvrigt uden at der er tildelt ham noget fast representations-
tillæg eller bestillingstillæg, udover det almindelige tillæg til bordhold som

skibschef. Det er imidlertid ikke altid lige let at bespise disse gæster, som man gerne ville, når f. eks. en 4 stjerners amerikansk admiral anmelder sit besøg få dage i forvejen, og det som bekendt tager to (~~ENNE~~) tre måneder at få de kyllinger sendt til Grønmedal, som man tilfældigvis lige står og mangler, og det så viser sig, at bemeldte "Supreme Commander" ikke kommer med et par officerer, men glæder ~~CHGLK~~, og måske især dennes hustru, med at møde op i to store amphibious luftfartøjer, hvor udaf stiger, foruden bemeldte Flagofficer, et følge på ikke mindre end en generaløjtnant og 10 forskellige stabsofficerer af forskellige nationaliteter og alle af mindst kommandør eller oberstrang.

Selv Grønmedal, der jo så ofte og måske forståeligt nok forveksles med GLK af ukyndige, er jo ikke alene en selvstændig enhed under GLK, men også GLK's hovedkvarter, forsyningshavn og marinestation for hovedparten af kommandoens mandskab og skibsmateriel. Fra en under krigen i stor hast midlertidig opbygget amerikansk marinebase, som blot - som så mange andre - kun skulle leve et meget begrænset antal år, og hvor amerikanerne, takket være deres usædelige økonomiske ressourcer, blot kunne forbruge og rekvirere ret ubegrænset af nyt materiel, er den i de forløbne fire år udbygget til en marinestation efter danske orlogsmæssige traditioner, hvor man tilstræber at vedligeholde materiel og bygninger, efter at disse først måtte repareres grundigt med de os meget beskedne tildelte mødler.

Grønmedal, der har seks store tanke til brændstof af forskellig art, er desuden forsynet med et udmærket kaj anlæg med ca. 200 m kajplads og 20 m vand, så selv store skibe kan anløbe, og desuden er der på rheden to store såkaldte krydserbøjer på ca. 100 m vand beregnet til fortøjning af skibe indtil 10000 ts, og disse bøjer har GLK netop foranlediget fornyet og eftersat. Selve marinestationen består af ca. 75 forskellige bygninger, barakker, værksteder og huse beliggende i 3 adskilte områder af hensyn til brandfare, nemlig selve MAS, det såkaldte "Halv-tolv" og (~~ENNE~~) "De nye Boder" med en samlet vejklængde på over 4 km, ligesom afstanden fra MAS' nordligste område til det sydligste er omtrent lige så lang, som strækningen fra Sixtus til Værftsbroen hjemme på Holmen.

Som følge heraf disponerer MAS over ialt ca. 35 motordrevne køretøjer, jeeps, lastvogne og bulldozere til transport, smerydning o. s. v., samt kraner og andre køretøjer alle stammende fra amerikanertiden og alle meget nødvendige under de særlige forhold i et subarktisk område, som Grønmedal er beliggende i.

Navnene på gader og etableringer i Grønmedal er hentet hjemme fra Holmen og Nyboder, således hedder den nyanlagte flagbastion: "Sextus", og som et eksempel herpå kan nævnes at CHGLK i Grønmedal og i København hidtil har haft den samme adresse, hvilket jo er såre praktisk.

Der er bygget seks nye befalingsmandshuse, medens 5 familier må nøjes med midlertidig indrettet boliger i de ældre "Quonsethouses", idet målet er, at alle gifte befalingsmænd, der er tjenestemænd, skulle kunne modtage familier til Grønmedal, når de udkommanderes til GLK, forudsat at deres tjeneste varer 2 år, medens ugifte må slippe med 1 år.

Der er, i de 4 år GLK har eksisteret foruden disse arbejder, udført talrige grundforbedringer af huse og barakker, ligesom de sidste i fornødent omfang er forsynet med vinduer, døre og inventar, desuden er der indrettet forskellige kontorer og skrivestuer, medens et antal andre bygninger er nybygget, således en stor garage eller varehus, ligesom beboelse til underbefalingsmænd og faste folk er fremskaffet, ^dforden at nogle jagt- og sportskytter er rejst rundt i tæppet ved Arsuksfjorden, hvortil mandskabet kan tage ud på fridage og i Week-end'en. Desuden er veje forbedret og belyst, ligesom varmeinstallationer er udbedret, der er oprettet telefonforbindelse næsten overalt, ligesom græsplaner og beplantninger er udført, hvor det er muligt, husdyrhold er etableret, og der er sørget for bestandigt inventar og møblement i de forskellige beboelser.

Endelig kan jeg som kurtosum oplyse, at vi også støtter "Kunst- og videnskab", således blev der bl. a. i sommeren 1954 på GLK's foranledning af nationalmuseet udgravet og fredet ikke mindre end 9 ruiner fra den gamle Arnslaugfygd, der lå netop der hvor amerikanerne anlagde Grønmedal i 1942, ligesom vi på Grønmedal nu udgiver egen avis "Dalposten" og har vor interne Broadcast med både lodig, klassisk musik og foredrag af verdi f. eks. om verdensreligionerne og litteratur m. m.

På det rent militære område er MAS' artilleriforsvar nødtørftigt etableret, ligesom Grønmedal er gjort til en officiel salutstation, den eneste i Grønland, planen til en ny radiostation er udarbejdet og til dels etableret, forsvarsplan er udarbejdet, ligesom kombinerede ordrer til at øve MAS's beredskab og bevogtning gennemføres under forskellige forhold med de beskædne midler, vi nu engang råder over.

Hvad Grønlands marinedistrikt angår, er fiskerinstruksen revideret og for-

nyet, talrige skærgårdsruter, som fører indenskærs, er oplodet og ankerpladser kortlagt. Selve Arsukfjorden (Indsejlingen til Grønmedal) er blevet fyrbelyst, talrige båker er blevet opsat og repareret rundt i skærgården, alt foruden at besøjlingsstogter og fiskeriinspektion er udført på de ca. et tusind sm. lange kyststrækninger, som strækker sig til begge sider ud fra Grønmedal, som strategisk centrum, nord på langs vestkysten til Thule, og sydover op til østkysten til Scoresbysund. Når man betænker, at dette svarer til rundt regnet de kyster, der strækker sig fra København helt op til Nordkap mod Nord og mod Syd til Cap Finisterre, vil man neppe kunne bebrejde GLM, hvis dette med det forhåndenstående materiel, der vel uden overdrivelse kan betegnes som ringe og aldeles utilstrækkelig, bliver udført, skal vi sige "så som så", og på ingen måde, som man kunne ønske det.

Trods alle vanskeligheder var alt arbejde under GLK dog i god og jævn fremskridende udvikling igennem de første 3/2 år af GLK's liv og ville have kunnet være bragt til fornuftigt resultat indenfor en begrænset række år, takket være bl. a. viceadmiralens personlige interesse for og kendskab til forholdene, da sparekassen sidste vinter pludselig faldt - og ramte os hårdt - ja måske føleligere end noget andet sted inden for værnene, idet man stoppede og udskød selv meget nødvendige projekter, først og fremmest boligprojekter for alle, men dog især kasernen til det menige mandskab, der hidtil havde levet under ganske ufor-svarlig dårlige forhold, et forhold som GLK som bekendt igennem hele sin levetid har kæmpet for at forbedre. Det sidste, boligforholdene, er netop af så stor og afgørende betydning på Grønmedal, hvor der som bekendt "kun findes sunde glæder", som en ung ugift officer noget resigneret men såre rigtigt udtrykte sig, d. v. s. udendørs friluftsliv og sportsliv, som jo imidlertid ikke altid kan dyrkes, især ikke i vinterens mørke og hylende snestorme, hvis voldsomhed overhovedet ikke kendes hverken i Danmark eller i Europa.

Trods alle disse vanskeligheder og trods ontrent permanent mangel på personel og fornødent materiel, trods uretfærdig behandling fra hjemlige provincielt indstillede skattemyndigheder, der straks stiller militært personel langt ringere end civile i Grønland, trods jalousi og bevidst chicsne fra visse embedsmænd indenfor Grønlands civiladministration, der stadig drømmer om monopolets og direktørregimentets ikke helt svundne "velsignelser", vil jeg dog ikke tage i betænkning at tilråde enhver søofficer at gøre tjeneste i Grønland.

Det er ganske vist en tjeneste på godt og ondt, men en tjeneste, der på den anden side kan bringe de rette mandfolkeegenskaber frem, og det er med glæde jeg konstaterer at næsten alle, som jeg har kendt indenfor GLK, og som der er noget ved og nogen gang i, er kede af det, den dag de rejser derfra, og mange søger da også derop igen før eller senere, måske også ihukommende amerikanernes motto på forsvarsområderne i Grønland: "Only the best go to North".

Hvad det tjenstligt set desværre stadig skorter på, er personel og materiel, d. v. s. veluddannede befalingsmænd og mandskab, samt brugelige skibe og luftfartøjer i første række, og jeg kan derfor til slut tillade mig igen at citere vore igennem alle tider største admiral Niels Juel's så rigtig formulerede slutningsord i hans rapport til admiralitetet, der har gyldighed den dag i dag, men blev skrevet og dateret den 22. juni 1677 "Når man ikke har det, man skal bruge, kan gerningen ej forrettes".

Ja, mine tilhører, hermed har jeg afsluttet, det jeg i aften havde på sinde at meddele Dem om Grønlands kommando's første fire leveår, og jeg vil dermest tillad mig at understrege, at hvis det ikke er lykkedes mig at meddele et og andet fra denne vor fjerneste kommando af interesse, har jeg været en slet advokat for en udmærket sag.

Må jeg dernæst med vor formands tilladelse, afslutte dette mit sidste foredrag her i selskabet med et par ord udenfor selve foredragets emne:

Da jeg for nogle og tyve år siden, i selskabets sæsoner 1932-33 holdt mit første foredrag efter hjemkomsten fra mit studieophold på "Ecole de guerre Navale" i Paris i 1930-31, hvis titel var: "Stabsuddannelse i udlandet og hjemme" erindrer jeg tydeligt, at da jeg stod overfor dette ærverdige selskabs medlemmer, havde jeg særlig talt meget stærk lampefeber, og jeg mærkede mit hjerte slå meget hurtigt og blodet pulsere livligere, indtil jeg efterhånden kom rigtigt i gang med mit foredrag.

Dette skyldes ikke alene, at jeg da stod ansigt til (~~an~~) ansigt med de ældste søofficerer, der, den gang som nu, sad på de forreste rækker i SLS og derfor væsentlig var kendt af os yngre på deres iøvrigt meget karakteristiske nakker, men fordi vi alle føler en dyb ærbødighed for dette vort gamle selskab.

Nu, da årene er gået og jeg selv er blevet en af "nakkerne" på de

forreste rækker, og selv om min tjeneste til søs og i udlandet det meste af de sidste 17 år ikke har tilladt mig at deltage aktivt så meget i SLS's møder, som jeg kunne have ønsket, og selv om jeg i samme tidsrum uden overdrivelse har holdt snesevis af foredrag mange forskellige steder og i mange prominente forsamlinger rundt i verden og efterhånden har fået en vis erfaring heri, så sker det ejendommelige, at jeg i aften føler noget af den samme hjertebanken, da jeg atter står på denne talerstol og taler i selskabet, der med sine hundredårige ærverdige traditioner har en særlig plads i enhver søofficers hjerte.

Det er derfor, at jeg gerne i aften, ved denne min sidste aktive indsats her som foredragsholder, bøjer mig i dyb ærbødighed og taknemlighed for hvad Sø-Lieutenant-Selskabet har givet mig og lært mig igennem de 41 år, jeg har haft den ære at være medlem af vort gamle hæderkronede selskab.

plan nr. 3.

Register of abbreviations etc.

Forholif.

EMIN	Ministry of Defence - Denmark
FCH	Chief of Defence - Denmark
SVK	Naval Command - Denmark
FLK	Air command - Denmark
HRK	Army Command - Denmark
CHGLK	Commander in Chief of Greenland
Iscom Greenland	Island Commander Greenland
GLM	Naval District - Grønmedal
MAS	Naval Station Grønmedal
FO.1-FO.2-FO.3	Iscom Greenlands liaison officers NAB - SAB - TAB.
SACLANT	Supreme Allied Commander Atlantic.
CINCPACWESTLANT	Commander in Chief Western Atlantic Area.
COMCANLANT	Commander in Chief Canadian Atlantic Subarea.
COMAIRCANLANT	Air Commander in Chief Canadian Atlantic Subarea.
CINCPACNORTHEAST	Commander in Chief Northeast Command.
Iscom Iceland	Island Commander Iceland.
NAB	Narsarsssuak Air Base.
SAB	Sonderstrom Air Base.
TAB	Thule Air Base.
CINCPACEASTLANT	Commander in Chief Eastern Atlantic Area.

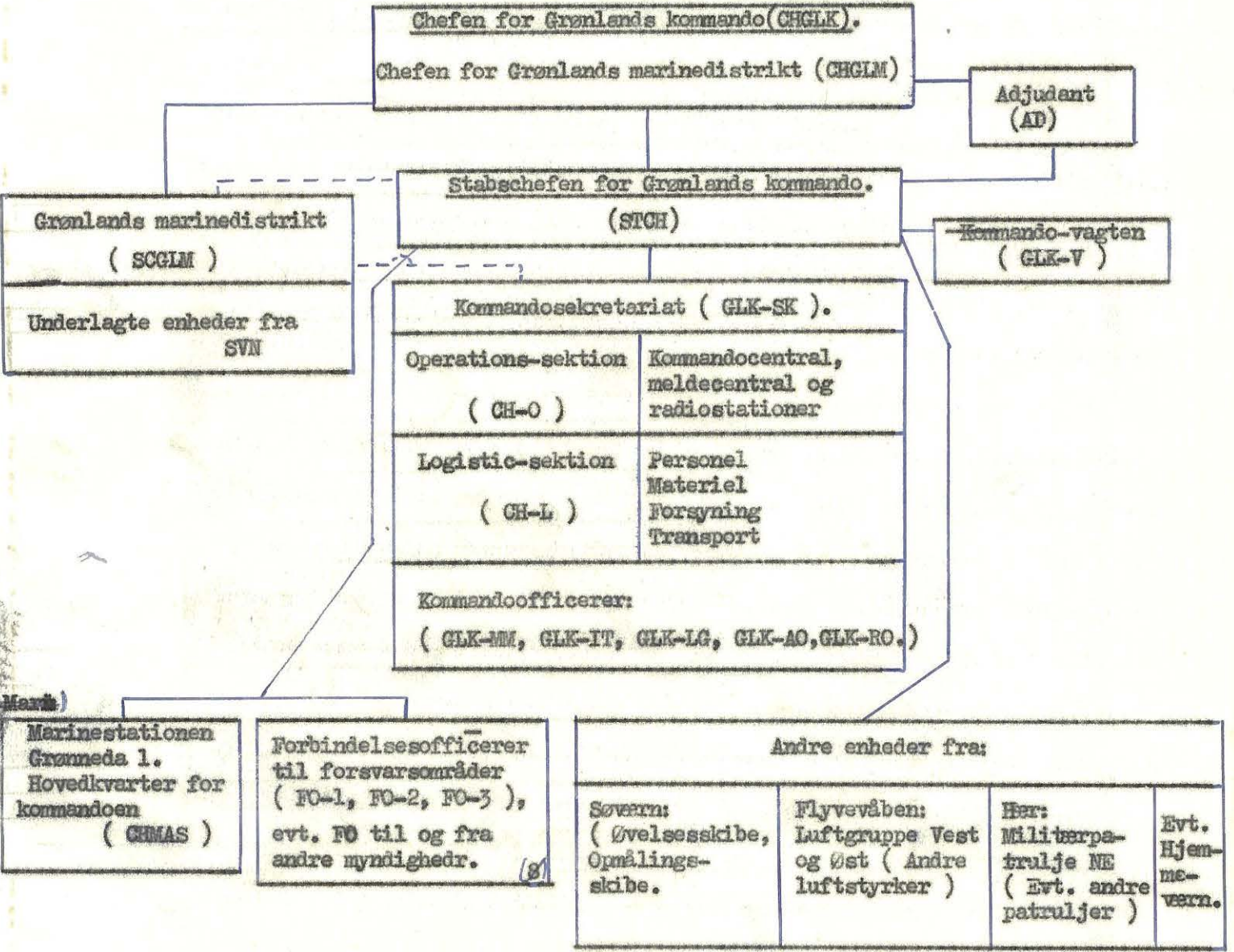
Grønlands Kommando
maj 1955

Skematisk oversigt nr. 1
over

Froholif.

Grønlands kommandos organisation som national kommando.

(ISCOM-Greenlands forbindelse med NATO og andre myndigheder fremgår af plan nr.2)

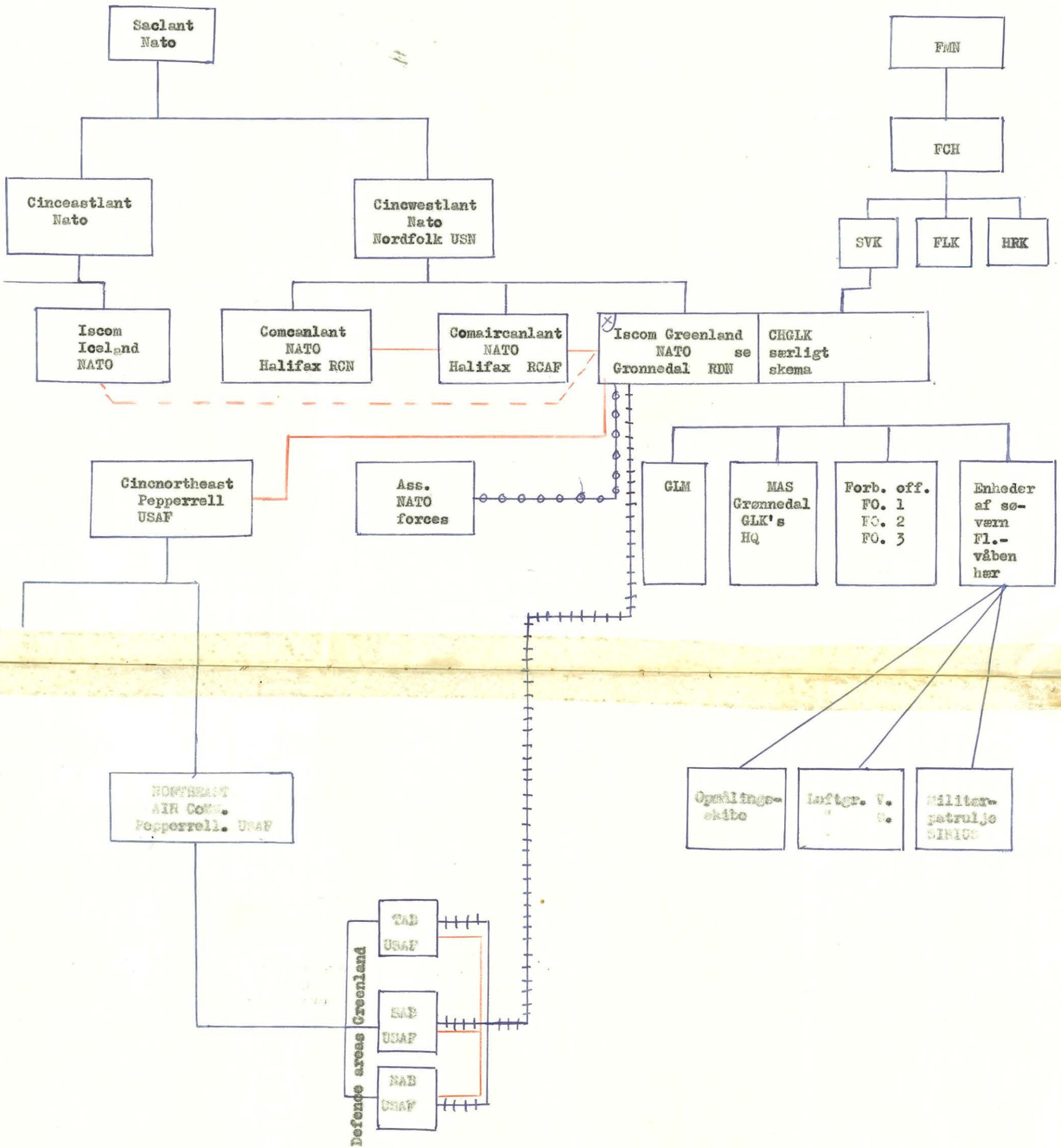

Island Commander Greenland (Iscom Greenland)

Grønlands Kommando (GLK)

Organisationsplan No.2

Forsholijf.

- Command relationship.
- Maintain close liaison and coordinate plans.
- +++++ Arrange local defence and coordinate plans, and operations.
- Operational Control.
- - - - - Intelligence information.

- Tasks
- a) Wartime:
 - 1) Local defence of Greenland
 - 2) Base facilities
 - 3) Logistics support
 - b) Peacetime:
 - 1) Planning
 - 2) Preparation

Aktpakken indeholder også et stort kort over Grønland, som ikke er indskannet.